

396,99

ÇK-116

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 30824082-610 / 978
Konu : İstanbul Milletvekili
Dr.M.Sezgin TANRIKULU'nun
Yazılı Soru Önergisi

.../.../2014

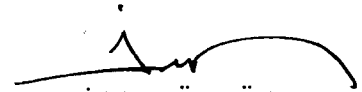
13 Haziran 2014

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi: a) TBMM Başkanlığının 25.02.2014 tarihli ve 43452547-120.00-7/39499 sayılı yazısı.
b) Başbakanlığın 27.02.2014 tarihli ve 31853594-610-2-7767-1362 sayılı yazısı.

İstanbul Milletvekili Dr.M.Sezgin TANRIKULU'nun Sayın Başbakanımıza yönelttiği, Sayın Başbakanımızın da Bakanlığım koordinatörlüğünde cevaplandırılmasını tensip ettikleri, TBMM 7/39499 Esas sayılı yazılı soru önergesine ilişkin cevabımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

İdris GÜLLÜCE
Bakan

EK :
Cevap Yazısı (8 sayfa)

DAĞITIM:

Gereği:
TBMM Başkanlığına

Bilgi:
Başbakanlığa

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ
SAYIN DR.M.SEZGİN TANRIKULU'NUN
TBMM 7/39499 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE AİT
SORULAR VE CEVAPLARI

SORULAR :

Çevre ve Şehircilik Bakanı Sayın İdris Güllüce'nin, İstanbul Topkapı Eresin Hotel'de Mimar ve Mühendisler Grubu'nun Toplantısındaki "Çevre, Müslümanların özbeöz anasının ak sütü kadar helal, kendi mallarıdır. Kimse Müslümanlara, Türkiye'deki insanlara ne çevreciliği öğretmeye kalksın ne de çevrecilik edebiyatı yapsın. Bazı ülkeler, Türkiye gibi kendilerine rakip gördükleri ülkelerde, çevre bilincini oranın gelişmesiyle ilgili bir kırbaç olarak kullanıyor. O ülkeler kendilerini geliştirmeye ilgili hangi projeyi atarsa atsın, eğer öbürleri o ülkenin ilerlemesini, o noktaya sahip olmasını istemiyorsa, hemen bu enstrümanı kullanıyor ve o projeyi engellemeye çalışıyor." ifadeleri basına yansımıştır.

Bu bağlamda;

- 1-Sayın İdris Güllüce bu beyanı ile Türkiye'nin bir çevre sorunu olmadığını ve bu konuda kamuoyundan yükselen seslerin çevre amacıyla olmadığını mı ifade etmiştir?
- 2-Türkiye'de bir çevre sorunu bulunmakta mıdır? Bulunmaktaysa, bu sorunla ilgili olarak hükümetiniz sorumluluklarını yerine getirecek midir?
- 3-Göllerin ve akarsuların kuruması, ormanların tahrip edilmesi, yaşanan su sıkıntıları çevre sorunu değil midir? Bu sorunların ortaya çıkma sebepleri nelerdir?

CEVAPLAR :

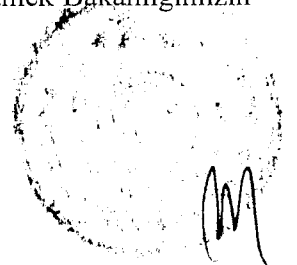
1,2,3- İstanbul Topkapı Eresin Otelde Mimar ve Mühendisler Grubu'nun Toplantısında yaptığım konuşmama yönelik olarak önergenizde belirtilen sonucun aksine, çevrenin bizim asıl meselemiz olduğuna vurgu yapılmıştır. Bakanlığımızın çevre sorunlarının çözümüne ilişkin olarak yaptığı çalışmalar aşağıda yer almaktadır.

Ülkemizde Anayasanın 56 ncı maddesinde yer alan "Herkes, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir. Çevreyi geliştirmek, çevre sağlığını korumak ve çevre kirlenmesini önlemek devletin ve vatandaşların ödevidir." ifadesi ile bireylerin yaşamını idare ettirmesi güvence altına alınmıştır. 1982 yılında Anayasanın bu maddesine dayanılarak çevre sorunları ilk kez ele alınmış olup, çevre sorunu toplumun güncel sorunları olarak tanımlanmış ve buna bağlı olarak 9 Ağustos 1983 tarihinde de 2872 sayılı "Çevre Kanunu" nun yürürlüğe girmesi ile yasal tanımlar yapılmış bulunmaktadır. Türkiye'de hava kirliliği ile mücadele çerçevesinde yapılan bugünkü düzenlemeler 1983'te yürürlüğe giren Çevre Kanunu ile başlamıştır.

Çevre Kanunu esasen bir çerçeve kanun niteliğindedir ve çevre kapsamında yapılacak düzenlemeleri ve alınacak önlemleri, ekonomik ve sosyal kalkınma hedefleriyle uyumlu olarak belirli hukuki ve teknik esaslara göre düzenlemek amacıyla yayınlanmıştır. 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun amaçlarından biri de, hava kirlenmesinin önlenmesidir. Ayrıca, bu Kanunda, hava kirliliği ile ilgili olarak bazı temel tanımlar yapılmakta ve cezalara değinilmektedir.

Bilindiği üzere; çevrenin korunması, iyileştirilmesi ile çevre kirliliğinin önlenmesine yönelik prensip ve politikalar tespit etmek, standart ve ölçütler geliştirmek, programlar hazırlamak; bu çerçevede eğitim, araştırma, projelendirme, eylem planları ve kirlilik haritalarını oluşturmak, bunların uygulama esaslarını tespit etmek ve izlemek, iklim değişikliği ile ilgili iş ve işlemleri yürütmek Bakanlığımızın görevleri arasında yer almaktadır.

Ülkemizde iklim değişikliği ve hava yönetimi kapsamında yürütülen mevzuat;
- Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği
-Sanayi Kaynaklı Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği,

- Büyük Yakma Tesisleri Yönetmeliği,
- Isınmadan Kaynaklanan Hava Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği
- Egzoz Gazı Emisyonu Kontrolü ile Benzin ve Motorin Kalitesi Yönetmeliği
- Bazı Akaryakıt Türlerindeki Kükürt Oranının Azaltılmasına İlişkin Yönetmelik
- Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliği
- Koku Oluşturan Emisyonların Kontrolü Yönetmeliği
- Ozon Tabakasını İncelten Maddelerin Azaltılmasına İlişkin Yönetmelik
- Sera Gazı Emisyonlarının Takibi Hakkında Yönetmelik olarak sıralanmaktadır.

Hava Kalitesi Değerlendirme Yönetmeliği hava kalitesi kapsamında genel çerçeveyi belirlemekte, sanayi, ısınma ve trafik kaynaklı kirlilik kapsamında yer alan diğer mevzuat ise kaynak bazında kirlilik kontrolü sağlayarak hava kalitesinin korunmasını hedeflemektedir.

Bu kapsamda; sanayi ve enerji tesislerinden kaynaklanan hava kirliliğinin azaltılmasına ilişkin teknik hüküm ve sınır değerleri belirleyen Sanayi Kaynaklı Hava Kirliliğinin Korunması Yönetmeliği ve Büyük Yakma Tesisleri Yönetmeliği, Koku Oluşturan Emisyonların Kontrolü Yönetmeliği çerçevesinde işletmelerin Bakanlığımızca takibi yapılmaktadır.

Isınmadan kaynaklanan hava kirliliğinin önlenmesi maksadıyla yakıtların üretiminden tüketimine kadar olan süreç kontrol altına alınmıştır. Ülkemizde tüm motorlu taşıtların periyodik egzoz muayenesinin yapılmasını esas alan düzenlemeler yapılmıştır.

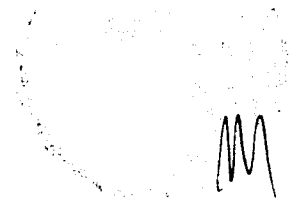
Türkiye'de çevresel gürültünün önlenmesi maksadıyla, "Avrupa Birliği Çevresel Gürültü Direktifi" ile tam olarak uyumlu olan "Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi (ÇGDY) Yönetmeliği" kapsamında çalışmalar yürütülmektedir.

Bakanlığımızda mevcut en iyi tekniklerin uygulamaya geçirilmesi, sanayi tesislerinde yapılacak yatırım ve düzenlemelerde yol gösterici olabilmesi ve Avrupa Birliği Çevre Mevzuatına uyum konusundaki çalışmaların sağlıklı yürütülebilmesi amacıyla projeler ve çalışmalar yürütmektedir.

Bakanlığımızca; AB üyelik sürecinde Çevre Faslı açılış müzakerelerinde (2009) sunulmuş olan strateji belgesi çerçevesinde, temiz üretim ve en iyi tekniklerin kullanımı ile üretimde kirliliğin minimize edilmesi, kirliliği kaynağında azaltan uygulamalara yer verilmesi; daha az atık üretimi ve mümkünse atığın geri kazanılması ya da tekrar kullanılması, simbiyoz anlayışının benimsenmesi ile atıkların kaynağa dönüştürülmesi; doğal kaynaklar üzerindeki yükün azaltılarak 'Temiz bir Türkiye' için temiz bir üretim ve tüketimi destekleyen 'temiz bir sanayi' elde edilmesi amacıyla, Entegre Çevre İzni ile ilgili proje ve mevzuat çalışmaları yürütülmüştür.

Türkiye'de de son yıllarda çevre kirliliğinin önlenmesinde bütüncül yaklaşımın kabul edilmesi ve alıcı ortamların korunması gerekliliği bağlamında Mevzuatta yapılan değişiklikler ile mevcut en iyi tekniklerin sanayi tesislerinde uygulanmasının yolu açılmıştır. Aynı zamanda Avrupa Birliği Entegre Kirlilik Önleme ve Kontrolü Direktifinin iç mevzuata aktarılmasında önemli bir adım teşkil eden bu değişiklik, mevcut en iyi tekniklerin sanayi tesislerinde ve öncelikle sanayileşmenin yoğun olduğu bölgelerde uygulanması imkânını doğurmuştur. Emisyonların azaltılmasında mevcut en iyi tekniklerin kullanılması ile hem alıcı ortamların kirleticilerden korunması hem de AB çevre mevzuatına uyum konusunda yararlı olacaktır. Bu çerçevede; Bakanlığımızca IPPC direktifinin iç mevzuata aktarılması çalışmaları kapsamında bir proje yürütülmüştür.

Türkiye'de organik buhar ve gaz emisyonları limit değerlerinin; belirli faaliyet ve işletmelerde organik çözücü kullanılmasından kaynaklanan uçucu organik bileşik emisyonlarının kontrolüne ilişkin Direktif (99/13/EC); Belirli Boya, vernik, araç tamir ürünlerinde kullanılan organik çözücülerden kaynaklanan uçucu organik bileşiklerin emisyonlarının kontrolüne İlişkin Direktif (2004/42/EC) direktifleri ile uyumlu hale getirilmesi için, geniş kapsamlı bir envanter çalışması yapılması ve direktiflerin kademeli

geçiş süreleri öngörülerek uyumlaştırılmasıyla Türkiye'deki çevresel kaliteyi ileriye götürmek, potansiyel riskleri ve insan sağlığına zarar veren yer seviyesi ozon kirliliğini önlemek veya azaltmak amacıyla bir proje yürütülmüş olup; bu direktiflere uyumlu olması gereken kimya sektörü, deri ve mamulleri sektörleri için envanter çalışması yapılmış, mevcut en iyi teknik kılavuzları hazırlanmıştır. Ayrıca direktiflerin iç mevzuata aktarılması için taslak mevzuatlar hazırlanmıştır.

Deniz kirlenmesi; deniz ekosistemine zarar veren, insan sağlığını bozan, balıkçılık da dahil olmak üzere, denizlerdeki faaliyetleri engelleyen, denizin kullanım kalitesini etkileyen ve değerini azaltan madde veya enerjinin insanlar tarafından deniz ortamına doğrudan veya dolaylı olarak bırakılması olarak tanımlanabilir. Denizlerimizde canlı yaşamının sayıca ve türce giderek azalması, kentsel, endüstriyel ve tarımsal atıklardan kaynaklanan deniz kirliliğinin artması kıyısız yapılaşmanın büyümesi ve aşırı avlanmanın önemli sonucudur. Çeşitli yollardan meydana gelen deniz kirliliği, doğal kaynakların sürdürülebilirliği ve insanların geleceği bakımından büyük önem arz etmektedir.

Bu çerçevede, deniz kirliliğinin önlenmesi, azaltılması ve kontrol edilmesi amacıyla ulusal ve uluslararası yükümlülüklerimizin yerine getirilmesi yönünde birçok çalışma yürütülmektedir.

-DENİZ VE KIYI SULARININ KALİTE DURUMLARININ BELİRLENMESİ VE SINIFLANDIRILMASI PROJESİ

Bakanlığımız ve Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu Marmara Araştırma Merkezi tarafından 2011-2013 yılları arasında yürütülen proje ile ülkemiz deniz ve kıyı alanlarında kıyı ve geçiş sularının, AB Su Çerçevesi Direktifine (SÇD) göre sınıflandırılması, kirlilik haritalarının oluşturulması ve çevre/alıcı ortam kalitesinin iyi ekolojik duruma ulaşmasını sağlayacak hedeflerin ve deşarj kriterlerinin belirlenmesi ve deniz suları için iyi çevresel durumun tanımlanması, buna yönelik hedeflerin AB Deniz Stratejisi Çerçeve Direktifine (DSÇD) göre belirlenmesi, gerekli indikatörlerin (baskı-durum-etki- önlem) tanımlanması işleri gerçekleştirilmiştir.

2-MAVİ BAYRAK

Avrupa Çevre Eğitim Vakfı (FEE) koordinatörlüğünde yürütülmekte olan Mavi Bayrak Programı kapsamında mavi bayrak sayılarında artış sağlanmıştır. 2013 yılında 383 plaj ile 22 marina Mavi Bayrak ile ödüllendirilmiştir. Ayrıca, Mavi Bayrak ödülü almış marinalara bağlı 13 adet yata da 2013 yılında Mavi Bayrak verilmiştir.

3-YÜZME SUYU

76/160/ EEC sayılı "Yüzme Suyu Kalitesi" AB Direktifinin Türk mevzuatı ile uyumlaştırılması 09/01/2006 tarih ve 26048 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Yüzme Suyu Kalitesi Yönetmeliği" ile gerçekleştirilmiştir. 1097 plajda yüzme suyu kalitesinin izlenmesi ve yüzme suyu alanlarında kirliliğin önlenmesine yönelik çalışmalar Sağlık Bakanlığı ile birlikte koordine olarak yürütülmektedir. Ayrıca, 2012 - 2014 yıllarını kapsayacak şekilde, Türkiye de deniz kıyılarının yüzme suyu profillerinin belirlenmesi ve pilot tesisler belirlenerek atıksu geri kazanım uygulamalarına yönelik yöntem ve metot geliştirilmesi amacıyla "Türkiye Kıyılarında Yüzme Suyu Profillerinin Belirlenmesi Projesi" uygulanmaya konmuştur.

4-DERİN DENİZ DEŞARJI

"Kentsel Atıksu Arıtımı Yönetmeliği Hassas ve Az Hassas Su Alanları Tebliği"nde hassas, az hassas ve gri alanlar tanımlanmış ve bu alanlara yapılacak atıksu deşarjlarında yapılması gereken atıksu arıtma tesislerinin seviyeleri belirlenmiştir. Tebliğ ile hassas, az hassas ve gri alanlara yapılacak kentsel atıksu deşarjlarının nasıl yapılması gerektiği hükme bağlanmıştır. Diğer taraftan, 2014/7sayılı "Atıksu Arıtma /Derin Deniz Deşarjı Tesisi Proje Onayı" Genelgesi yürürlüğe konmuş olup, Bakanlığımıza gelen derin deniz deşarjı projeleri incelenmekte ve onay işlemleri gerçekleştirilmektedir.

5-BALIK ÇİFTLİKLERİ

Çevre Kanunu'nun değişik 9 uncu maddesinin (h) bendinin ikinci paragrafında, ".denizlerde yapılacak balık çiftlikleri, hassas alan niteliğindeki kapalı koy ve körfezler ile doğal ve arkeolojik sit

alanlarında kurulamaz.." hükmü yer almaktadır. Anılan Kanun hükmünün yerine getirilmesi amacıyla, 24.01.2007 tarih ve 26413 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Denizlerde Balık Çiftliklerinin Kurulamayacağı Hassas Alan Niteliğindeki Kapalı Koy ve Körfez Alanlarının Belirlenmesine İlişkin Tebliğ ile hassas alanlar belirlenmiştir.

Tebliğin yürürlüğe girmesinden itibaren koy ve körfezlerde faaliyet gösteren toplam 242 çiftliğin % 79'u Tebliğ kriterlerini sağlamadığından dolayı bu çiftliklere kapatma işlemi uygulanmıştır. Diğer taraftan kapatma kararı verilen balık çiftliklerinin taşınabilecekleri ve yasal mevzuat açısından sakıncalı olmayan, Tebliğ gerekliliklerini sağlayan potansiyel su ürünleri yetiştiricilik alanları ilgili kurum/kuruluşların katılımıyla belirlenmiştir.

Tebliğ kapsamında yer alan balık çiftliklerinin tamamı söz konusu alanlara taşınmış olup koy ve körfezlerimizde balık çiftlikleri kıyıdan en az 0,6 deniz mili uzaklıkta, 30 metre derinlikte ve 0,1 m/sn akıntı hızına sahip alanlarda faaliyet göstermektedirler.

Kanun ve Tebliğ ile getirilen düzenlemeler, koy ve körfezleri balık çiftlikleri kurulması açısından tamamen yasaklamış değildir. Sadece kıyıdan belli bir mesafede ve uygun akıntı hızı ve derinlikte koy ve körfezlerin kirlenmesini önleyecek ve daha sağlıklı ve sürdürülebilir bir üretimin gerçekleştirileceği alanlarda faaliyette bulunulması sağlanmıştır. Böylece hem denizlerimizin korunması hem de daha sağlıklı üretim yapılması temin edilmiştir.

6-GEMİ KAZALARI VE ACİL MÜDAHALE

5312 sayılı Deniz Çevresinin Petrol ve Diğer Zararlı Maddelerle Kirlenmesinde Acil Durumlarda Müdahale ve Zararların Tazmini Esaslarına Dair Kanun ve Uygulama Yönetmeliği kapsamında meydana gelen petrol ve diğer zararlı maddelerle kirlenme olaylarında acil durumlarda kirlenmeye veya kirlenme tehlikesine ikinci ve üçüncü seviyede erken ve etkin müdahale edecek acil müdahale sistemi oluşturmak; sistemin unsurları arasında koordinasyon ve işbirliğini kolaylaştırarak kamu ve özel kaynakların etkin kullanılması ile deniz çevresinin korunmasını sağlamak amacıyla "Ulusal ve Bölgesel Acil Müdahale Planları" hazırlanmıştır. Söz konusu planlar 08.02.2012 tarihinde onaylanarak yürürlüğe girmiştir. Onaylı planlar 28 kıyı ile Kanun'da görev verilen kurum/kuruluşlara ulaştırılmıştır. Her yıl Temmuz ayında planların güncellenmesine yönelik bildirimler birimize ulaşmakta ve güncelleme işlemleri yapılmaktadır.

Ulusal ve Bölgesel Acil Müdahale Planlarının uygulanmasını sağlayan Koordinasyon ve Operasyon Ünitesinde, İl Kriz Merkezi, Zarar Tespit Komisyonunda görev alan 28 kıyı ilinin Çevre ve Şehircilik İl Müdürleri ile Çevre Yönetimi Şube Müdürlerinin Seminer II Eğitimleri, Kasım 2013'te tamamlanmıştır. Eğitim sonunda katılımcılara sertifika verilerek konu ile ilgili ulusal ve uluslararası mevzuat uyarınca yükümlülüklerimiz yerine getirilmiştir.

Yine 5312 sayılı Kanun kapsamında, kıyı tesisi risk değerlendirmesi ve acil müdahale planı hazırlaması gereken kıyı tesisi sayısı 231 olup, bu tesislere ait risk değerlendirmesi ve acil müdahale planları Bakanlığımızca yetkilendirilmiş kurum kuruluşlar tarafından hazırlanarak onaylanmak üzere Bakanlığımıza sunulmuştur. 2013 yılı sonu itibarıyla toplamda 227 kıyı tesisi risk değerlendirmesi ve acil müdahale planı onaylanmıştır. Ayrıca, risk değerlendirmesi ve acil planı hazırlaması gereken ve ilk aşama kıyı tesisi listesinde yer almayan, ancak yük elleçlemesi yapan kamu ve belediyelere ait limanlar, kabotaj hattı dışında yer alan yolcu iskeleleri ve kurvaziyer limanlarının listesi yayımlanarak 59 kıyı tesise daha risk değerlendirmesi ve acil müdahale planları hazırlatma çalışmaları devam etmektedir.

5312 Sayılı Deniz Çevresinin Petrol ve Diğer Zararlı Maddelerle Kirlenmesinde Acil Durumlarda Müdahale ve Zararların Tazmini Esaslarına Dair Kanun çerçevesindeki olaylara müdahale etmek ve kapasite artırımını sağlamak amacıyla Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı koordinasyonunda müdahale yetkisi verilen kurum/kuruluşların sayısı 2013 yılı itibarıyla 11'dir. 5312 sayılı Kanun kapsamındaki kıyı tesisleri, "Kıyı Tesisleri Deniz Kirliliği Zorunlu Mali

Sorumluluk Sigortası" yaptırmakla yükümlü olup, 01.01.2010 tarihi itibariyle, Hazine Müsteşarlığına tarife ve talimatlarını bildirerek ruhsat alan sigorta şirketlerine yaptırmaktadır. Tüm kıyı tesislerinin ilgili sigortayı yaptırmaları sağlanmıştır.

Ayrıca, 5312 sayılı Kanun kapsamında bulunup, hali hazırda yürürlükte bulunan Kıyı Tesisleri Deniz Kirliliği Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartlarında kapsam dışı olan zararlar ve zorunlu sigorta limitleri üzerinde olan tutarlar için, Bakanlığımız ve Hazine Müsteşarlığının ortak çalışmalarıyla Çevre Kirliliği Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartları hazırlanmış ve 01.09.2011 tarihi itibariyle yürürlüğe girmiştir. Kıyı tesisleri ilgili sigortayı yaptırmaktadır.

7-GEMİ KAYNAKLI KİRLİLİK:

2872 sayılı Çevre Kanunu, 2000/59/AT sayılı Limanlarda Atık Alım Tesislerinin Kurulumu ve Atıkların Yönetimine ilişkin Direktif ve Uluslararası Denizcilik Örgütü(IMO) tarafından hazırlanan ve 1990 yılında Ülkemizin de taraf olduğu "Denizlerin Gemiler Tarafından Kirletilmesinin Önlenmesi Sözleşmesi" MARPOL 73/78 Sözleşmesi'ne dayanılarak yayımlanan Gemilerden Atık Alınması ve Atıkların Kontrolü Yönetmeliği (Değişik: 18.03.2010 - 27525 R.G.) ve gemi atıklarının yönetimini düzenleyen mer'i mevzuat dâhilinde çalışmalar sürdürülmektedir.

Bu kapsamda;

- Ülkemiz kıyılarında 245 adet kıyı tesisinde gemilerden atık alım hizmeti verilmektedir,
- Yeni kurulan ve atık yönetim planlarında revizyon gereken kıyı tesislerinin Yönetmelik hükümlerine uyması amacıyla çalışmalar Bakanlık Merkez ve Taşra Teşkilatı aracılığı ile sürdürülmektedir,
- 2011 yılında ülke genelindeki tüm tesislerde uygulanmaya başlanılan Gemi Atık Takip Sistemi (GATS), gemilerin atıklarını çevrimiçi (online) olarak bildirmesini ve atık kabul tesislerince alınan atıkların bertaraf tesisine kadar online takibini sağlamaktadır. Bu sistem ile gemi atıkları pratik bir biçimde tamamen elektronik ortamda takip edilmekte ve daha etkin yönetim sağlanmaktadır. Sistemin daha da iyileştirilmesine ilişkin çalışmalar devam etmektedir.
- Diğer taraftan GATS ile paralel uygulamaya geçen Mavi Kart sistemi, teknelerde oluşan atıkların etkin bir şekilde toplanması ve denetiminin sağlanması amacıyla 2011 yılında Muğla ve 2012 yılında Antalya İlinde uygulamaya başlatılmıştır. 2015 yılının sonuna kadar ilgili Genelge gereğince tüm kıyılarımızda bulunan tesislerde uygulamaya geçilecektir.
- Gemi Kaynaklı İlegal Deşarjların Kontrolü; deniz kirliliğinin önlenmesinde dikkate alınması gereken önemli bir husustur. Gemi kaynaklı illegal deşarjların kontrol edilmesi amacıyla; Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı ile İstanbul, Kocaeli, Antalya ve Mersin Büyükşehir Belediye Başkanlıklarına Bakanlığımızca yetki devri yapılmış olup konuya ilişkin gelişmeler yakından takip edilmektedir.

8- DENİZ ÇÖPLERİ YÖNETİMİ

Deniz çöpleri problemi dünya genelinde son zamanlarda ele alınmaya başlamıştır. 2872 sayılı Çevre Kanunu ve ilgili mevzuat kapsamında, kara kökenli ve denizcilik faaliyetlerinden kaynaklanan katı atıkların denizlerimize girişinin önlenmesine yönelik esaslar belirlenmiş olup, bu bağlamdaki çalışmalar Bakanlığımızca yürütülmektedir.

Barselona ve Bükreş Sözleşmeleri kapsamında yer alan yükümlülüklerimizi de içerecek şekilde, ülkemiz kıyı ve denizlerinde, deniz çöpi miktarının azaltılmasına yönelik eylem planları için hazırlık çalışmaları ile konu hakkında gerçekleştirilmesi planlanan halkı bilinçlendirme çalışmaları, kıyı temizliği aktiviteleri vb. uygulamaları düzenleyen mevzuat çalışmaları devam ettirilmektedir. İlaveten, deniz çöpleri ile mücadelede önemli olan unsurlardan biri de, halkın bilinçlendirilmesine yönelik çalışmaların gerçekleştirilmesidir. Halkın bilinçlendirilmesi, eylem planı hazırlanması, temizlik çalışmalarının yapılması iş/işlemlerinin önemine binaen, yayımlanmak üzere "Deniz Çöpleri" konulu taslak bir mevzuat hazırlanmıştır.

İlaveten, deniz çöpleri ile mücadelede önemli olan unsurlardan biri de, halkın bilinçlendirilmesine yönelik çalışmaların gerçekleştirilmesidir. Sivil toplum kuruluşları, deniz çöpleri ile mücadele kapsamında, halkta farkındalık oluşturabilmek amacıyla çeşitli uluslararası organizasyonlarla birlikte deniz ve kıyı temizliği kampanyaları ile benzeri çalışmalar organize etmektedirler. Bu kapsamda, Deniz Temiz Derneği -TURMEPA (Uluslararası Kıyı ve Deniz Temizleme Kampanyası, Akdeniz'i

Temiz Tatalım ve Kabotaj Etkinliği gb.), Türk Plastik Sanayicileri Araştırma, Geliştirme ve Eğitim Vakfı-PAGEV (Avrupa Birliği Mutlu Balıklar Projesi Partneri) ve STH, SAD, TUDAV gibi diğer STK'lar halkı bilinçlendirme ve deniz temizliği çalışmalarını yürütmektedirler. Bakanlığımız bu çalışmalara destek vermektedir.

Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) 2013 Yatırım Programında yer alan ve Genel Müdürlüğümüz tarafından yürütülecek olan "Deniz Çöpleri Stratejik Eylem Planının Hazırlanması ve Pilot Uygulama Yapılması" projesi 19 Ağustos 2013 tarihinde başlatılmış ve 2013 yılı sonunda bahse konu proje tamamlanmıştır.

Söz konusu proje ile;

- Deniz katı atıklarının çevresel etkileri ve alınabilecek tedbirlere ilişkin taslak mevzuatın oluşturulmuştur,
 - Uluslararası düzenlemeler, ülkemizin taraf olduğu bölgesel sözleşmeler ve AB müktesebatı kapsamında ülkemiz yükümlülüklerinin yerine getirilmesi ile ilgili yol haritasının belirlenmiştir,
 - Ülkemiz deniz ve kıyı alanlarında deniz katı atıklarından kaynaklanan kirliliğinin önlenmesi için öneriler getirilerek Stratejik Eylem Planı (SEP) esasları oluşturulmuştur,
 - Deniz katı atıklarının kontrolüne ilişkin Stratejik Eylem Planı (SEP) esaslarının belirlenerek İstanbul ili için SEP hazırlanmıştır.
- Bakanlığımızın Stratejik Planı uyarınca; 2017 yılında bütün kıyı illerimiz için Deniz Çöpleri Stratejik Eylem Planları hazırlanmış olması hedeflenmektedir.

9-DENİZ DİBİ TARAMA FAALİYETLERİ

Ülkemizde dip taraması ve taranan malzemenin özellikle deniz alanına boşaltılmasına ilişkin çalışmalar ve Uluslararası Denizcilik Örgütü(IMO) tarafından hazırlanan Londra Protokolü çerçevesinde düzenlenen Barselona ve Bükreş Sözleşmeleri Eki Protokolleri kapsamında yürütölmektedir.

Deniz ve kıyı sularında yapılan dip taramaları, nehir ağzı taramaları, kazı ve inşaat faaliyetlerinden çıkacak tarama malzemesinin çevre ve insan sağlığına zarar vermeden sürdürülebilir kullanım ilkeleri doğrultusunda yönetiminin sağlanmasına yönelik usul ve esasların belirlenmesi amacıyla "Deniz ve Kıyı Sularında Dip Taraması ve Tarama Malzemesinin Yönetimine İlişkin Yönetmelik Taslağı" hazırlanmıştır. Taslak mevzuat kurum ve kuruluşlardan gelen görüşler doğrultusunda değerlendirilmektedir.

Mevzuat, karasularımızda boşaltım alanlarının özelliklerinin belirlenmesini, boşaltım malzemelerinin kirletici parametrelerine ilişkin kalite standartlarını, boşaltım alanlarına yapılacak döküm için gerekli olan izin belgesinin düzenlenmesini ve boşaltım alanlarının kirlilik yükü bakımından izlenmesini ve denetlenmesini kapsayacaktır.

Diğer taraftan; , "Deniz ve Kıyı Sularında Dip Taraması ve Tarama Malzemesinin Yönetimine İlişkin Yönetmelik Taslağı'nın ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla, Bakanlığımız tarafından, TÜBİTAK Kamu Kurumları Araştırma ve Geliştirme Projelerini Destekleme Programına; "Deniz Dip Tarama Uygulamaları ve Tarama Malzemesinin Çevresel Yönetimi" başlıklı 3 yıllık proje 07/11/2013 tarihinde başlamıştır.

Proje;

- Karasularımızda boşaltım alanlarının özelliklerinin belirlenmesini,
- Boşaltım malzemelerinin kirletici parametrelerine ilişkin kalite standartlarını,
- Boşaltım alanlarına yapılacak döküm için gerekli olan izin belgesinin düzenlenmesini,
- Boşaltım alanlarının kirlilik yükü bakımından izlenmesini ve denetlenmesini kapsayacak olup, hali hazırda taslak olan Yönetmeliğin ihtiyaçlarını karşılayacaktır.

Ülkemizde toplam kullanılabilir su miktarı 112 milyar m3 olup bir yılda kişi başına düşen yaklaşık 1500 m3 lük kullanılabilir tatlı su miktarı dikkate alındığında, dünya ortalamasına göre su sıkıntısı bulunan ölkeler arasında yer almaktayız. Bu sebeple, su kaynaklarının verimli yönetimi, sürdürülebilir gelişmenin gerçekleştirilebilmesi için önem arz etmektedir. Ülkemiz; su yönetim politikasını, devam

eden AB'ye katılım sürecinin yanı sıra artan nüfusu, hızlı kentleşme, küresel ve bölgesel düzeydeki gelişmeler doğrultusunda mevcut ve gelecekteki su ihtiyaçlarını göz önünde bulundurarak geliştirmektedir.

Bütün canlıların ortak varlığı olan çevrenin, sürdürülebilir çevre ve sürdürülebilir kalkınma ilkeleri doğrultusunda korunması amacıyla 2872 sayılı Çevre Kanununa dayanılarak çıkartılan 31.12.2004 tarih ve 25687 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği'nde ülkenin yer altı ve yerüstü su kaynakları potansiyelinin korunması ve planlı kullanımının sağlanması için, su kirlenmesinin önlenmesini sürdürülebilir kalkınma hedefleri ile uyumlu bir şekilde gerçekleştirmek üzere gerekli olan hukuki ve teknik esaslar belirlenmiştir.

Ülkemizde sanayi kaynaklı kirliliğin en aza indirilmesi için önemli kazanımlar sağlayacak olan Entegre Kirlilik Önleme ve Kontrol Uygulanmasının ilk somut adımlarından biri olarak "Tekstil Sektöründe Entegre Kirlilik Önleme ve Kontrol Tebliği" 14 Aralık 2011 tarih ve 28142 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu tebliğ ile tekstil sektörünün çevreye olabilecek olumsuz etkilerinin en aza indirilmesi için üretim sırasında suya/havaya/toprağa verilecek her türlü emisyon, deşarj ve atıkların kontrolü, hammadde ve enerjinin etkin kullanımı ve mevcut en iyi tekniklerin kullanımı hedeflenmektedir.

- Yaşanan çevre sorunlarıyla ilgili olarak, 644 sayılı Bakanlığımız Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 8 inci Maddesi ile düzenlenen Genel Müdürlüğümüz görevleri çerçevesinde Atıkların Yönetimi ile ilgili;

1-Mevzuat hazırlamak,

• Atıkların oluşumundan nihai bertarafına kadar insan sağlığına zarar vermeyecek şekilde, çevre kirliliğinin önlenmesi ve kontrolüne ilişkin olarak uluslararası gelişmeleri ve alanındaki en iyi teknolojileri dikkate alarak mevzuatı hazırlamak, standart geliştirmek, atık yönetim esaslarını belirlemek,

2-Etkin bir atık yönetimi sağlamak,

• Ülke genelinde etkin bir atık yönetimi sağlanması amacıyla hedef, politika, strateji ve ekonomik araçları belirlemek ve bu doğrultuda uygulamaya yönelik atık yönetimi eylem planları ve yönetim planlarını hazırlamak.

3-Atık bertaraf ve geri kazanım tesislerinin yer seçimini yapmak,

• Bölgesel ihtiyaçlar dikkate alınarak, atık bertaraf ve geri kazanım tesislerinin en doğru yerlerde faaliyet göstermelerinin temini amacıyla yer seçimi kriterlerini belirlemek, bu çalışmalarda yerel, bölgesel ve ulusal kurum ve kuruluşlarla koordineli çalışmalar gerçekleştirmek.

4-Atık bertaraf tesisleri ile ilgili standartları hazırlamak,

• Ulusal ve uluslararası akademik çalışmalar başta olmak üzere en yeni atık bertaraf teknolojilerini araştırarak gerekli teknik ve idari standartları hazırlamak, bertaraf tesislerinin tasarım esaslarını belirlemek,

5-Proje onayını yapmak,

• Atık bertaraf tesisi projelerinin onayını yapmak, inşaat, izleme ve kontrolörlük hizmetini yapmak veya yaptırmak

6-Atık ithalat, ihracat ve transitine ilişkin kriterleri belirlemek,

• Ülkeye ithalatı uygun bulunmayan ürün gruplarını belirleyerek ilgili kuruluşlara bildirmek, atıkların ithalatı, ihracatı ve transit geçişi ile ilgili kriterleri belirlemek,

7-Atık bertaraf ve geri kazanım tesislerinin lisanslandırma kriterlerini belirlemek,

• Atık geri kazanım ve bertaraf tesislerinin lisans alma sürecinde ihtiyaç duyulan teknik kılavuzları yayımlamak ve güncellemek,

8-Çevre ve insan sağlığına uygun ürünlerin piyasaya sürülmesini sağlamak,

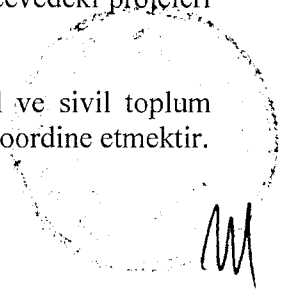
• Piyasa gözetim ve denetimlerinde esas alınacak teknik kriterleri belirlemek,

9-Atık yönetimine ilişkin uluslararası projeler yapmak,

• Avrupa Birliği müktesebatının uyumuna yönelik çalışmaları yapmak, bu çerçevedeki projeleri yürütmek, koordine etmek,

10-Çevre koruma bilincini artırmaya yönelik çalışmalar yapmak,

• Atık geri dönüşüm ve geri kazanım bilincinin artırılması için kamu, özel ve sivil toplum örgütleriyle gerçekleştirilecek eğitim, toplantı, çalıştay vb. faaliyetleri planlamak ve koordine etmektir.

Bu kapsamda; Entegre Atık Yönetimine ilişkin esaslar, 2872 sayılı Çevre Kanunu ve bu Kanuna istinaden çıkarılan alt mevzuatla belirlenmiştir. Aşağıdaki tabloda yıl bazında çıkarılan atık mevzuatı

yer almaktadır. Buna göre 1995 yılına kadar sadece Katı Atıkların Kontrolü Yönetmeliği, Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliği ve Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliği var iken 1995-2004 yılları arasında tek bir mevzuat çalışmasının dahi yürürlüğe girmediği anlaşılmaktadır. 2013 yılına gelindiğinde çok farklı atık türlerini düzenleyici nitelikte toplamda 16 Yönetmelik, 5 Tebliğ ve 24 Genelge ile atıkların güvenli yönetimi sağlanmaktadır.

ATIK YÖNETİMİ ALANINDA YAPILAN MEVZUAT ÇALIŞMALARI	
1991	Katı Atıkların Kontrolü Yönetmeliği
1993	Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliği
1995	Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliği
2004	Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği
	Atık Pil ve Akümülatörlerin Kontrolü Yönetmeliği
	Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliği
	Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıkların Kontrolü Yönetmeliği
2005	Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliği
	Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliği
	Atıkların Ek Yakıt Olarak Kullanılmasında Uyulacak Genel Kurallar Hakkında Tebliğ
	Bitkisel Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliği
2006	Ömrünü Tamamlamış Lastiklerin Kontrolü Yönetmeliği
2007	PCB ve PCT lerin Kontrolü Hakkındaki Yönetmelik
	Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği
2008	Atık Yönetimi Genel Esaslarına İlişkin Yönetmelik
	Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliği
	Elektrikli ve Elektronik Eşyalarda Bazı Zararlı Maddelerin Kullanımının Sınırlandırılmasına Dair Yönetmelik
2009	Ömrünü Tamamlamış Araçların Kontrolü Hakkında Yönetmelik
	Tanker Temizleme Tesisleri Tebliği
2010	Atıkların Yakılmasına İlişkin Yönetmelik
	Atıkların Düzenli Depolanmasına Dair Yönetmelik
	Tehlikesiz ve İnert Atıkların Geri Kazanımı Tebliği
2011	Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği
	Atık Ara Depolama Tesisleri Tebliği
	Bazı Tehlikesiz Atıkların Geri Kazanımı Tebliği
	ÖTA Depolaması, Arındırılması, Sökümü ve İşlenmesine İlişkin Tebliğ
2012	Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyaların Kontrolü Yönetmeliği
2013	Atıkların Karayolunda Taşınmasına İlişkin Tebliğ